

Kmenové zřízení

Stezkou lesní moudrosti se můžeš vydat sám, ale pokud máš možnost, vstup do existujícího kmene poblíž místa tvého bydliště. Nebo kmen založ.

Role kmenového (rodového) společenství je nenahraditelná. Kmenová výchova má význam pro děti zejména v určitých věkových obdobích, kdy jejich výrazně ovlivňují instinkty. Jde například o hravý instinkt, který jim ve skutečnosti dává výcvik potřebný k životu. Vedle toho se projevuje i instinktivní sdružování do part. Síla party je obzvláště v určitém věku důležitější než cokoli jiného. Podobnou sílu a možnosti najdeme v instinktu zasvěcování, ve zvyku dávat přezdívky, v oblibě osobního zdobení, ve sklonech vyrývat své jméno na veřejných místech, v účinnosti malých obřadů, v touze po dobrodružství, v kouzlu táborového ohně.

Kmenové zřízení je velmi dobrým a osvědčeným systémem organizace volného času dětí a základem lesní moudrosti. Dítě se v kmeni připravuje pro život, chlapec jej poznává, jinoch se v něm cvičí, muž jej prožívá a kment předává mladým své zkušenosti a vzpomínky. Kmenovým způsobem života se děti mohou podílet na vedení a organizaci svého kmene a učí se tak zodpovědnosti a spolupráci. Členové kmene spolu prožívají nejen letní tábory, cyklistické a turistické akce, horolezecké anebo lyžařské výpravy a pravidelné schůzky, ale i oslavu Vánoc, narozenin, své radosti a bolesti.

Uvnitř kmene si pomáhají – vzájemnou podporou, zpětnou vazbou, konkrétními činy. Zdravý woodcrafterský kmen vytváří přátelství na celý život. Kouzlo kmene totiž spočívá také ve vzájemném vnímání kamarádství a pospolitosti. Takové společenství nejsilněji pomáhá člověku nejen udržet pocit sounáležitosti s myšlenkou lesní moudrosti, ale i pracovat na sobě.

Kmen lesní moudrosti

Na začátku je chuť, nadšení, skupina přátel nebo dětí. Pro založení a fungování kmene je třeba skupina alespoň šesti lidí. Je třeba, aby jeden z vás byl starší 18 let. V České republice sdružuje woodcrafterské kmeny Liga lesní moudrosti (LLM). V Lize lesní moudrosti má kmen právní subjektivitu, musí si žádat o přidělení IČ a vést řádné účetnictví, náčelník musí v určitém termínu absolvovat náčelnické zkoušky. Díky právní subjektivitě kmeny mohou vystupovat jako samostatná právní jednotky, mohou nakupovat movitý i nemovitý majetek, žádat o dotace atd. Práva a povinnosti kmenů a rodů LLM stanovují Stanovy LLM a Vnitřní řád LLM, jedná se zejména o vznik a zánik kmene či rodu, způsoby volby činovníků, hlasovací právo na valné hromadě, možnost organizovat akce pod hlavičkou LLM ad.

Typy kmenů lesní moudrosti podle věku

Podobu kmene formuje hlavně věk a osobnosti jeho členů. Lesní moudrost lze praktikovat ve skupinách různého věkového složení i zaměření.

Ať už je struktura kmene jakákoli (dospělý a jemu svěřené děti, parta mladých či starších lidí, několik rodin s vlastními dětmi apod.), vždy se jeho členové zařazují do jedné ze tří věkových

skupin. Nazýváme je lóže protože respektujeme původní Setonův název „lodge“ ve významu „společenství“:

Lóže skřítků (přibližně do 10 let)

Malá lóže (přibližně 10–16 let)

Velká lóže (nad 16 let)

Převaha členů prvních dvou lóží vytváří dětský kmen. Větší počet mladších členů je výhodou, aby mohly fungovat rody – nejméně tři po nejméně pěti dětech. To umožní bohatý program kmene s využitím soutěživosti mezi rody. Pro kmen dospělých lidí je obvyklý menší počet členů.

Kmeny rodinné obvykle vznikají z rodin odrostlých členů dětských kmenů, kterým parta vydržela až do dospělého věku. Po založení rodin dále pokračují ve společné činnosti i se svými dětmi už od nejtělejšího věku.

V kmenech mohou být členové všech tří lóží najednou – například náčelník patří do Velké lóže, ostatní podle věku do Malé lóže a Lóže skřítků. Je důležité, aby probíhala v maximální míře společně. Stane-li se členem kmene člověk ve věku na pomezí mezi lóžemi, stává se obvykle členem té vyšší.

Má-li kmen více než 50 členů, často těžko plní svou funkci pro všechny členy. Proto je dobré kmen rozdělit na dva samostatné kmene nebo na několik funkčních rodů zastřešených kmenem.

Založení kmene lesní moudrosti

Kmen vzniká z party kamarádů ve škole, z rozhodnutí několika dospělých vést děti (nábořem), z členů různých zájmových či sportovních kroužků, kteří hledají další rozměr své činnosti, z několika rodin, které by rády pořádaly společný program pro své děti, ze skupinky dětí sdružených kolem jednoho dospělého nebo třeba z party odrostlých členů turistického oddílu, které již nenaplnuje činnost v dětském oddíle. Může jít o partu hluboce znalou lesní moudrosti i o lidi, kteří o woodcraftu slyšeli a jeho náplň se jim zalíbila.

Liga lesní moudrosti sdružuje několik desítek kmenů, k nimž se můžete připojit. Kmen lesní moudrosti však může existovat nezávisle na LLM. Členstvím v této organizaci se však otevírají možnosti sdílet své myšlenky, zkušenosti a radosti s jinými podobně zaměřenými lidmi.

Je dobré, pokud se před založením kmene seznámíte s principy lesní moudrosti, abyste zjistili, zdali vám tato filozofie vyhovuje. Velmi pomůže kontakt s již fungujícími kmenech.

Pro woodcrafterskou výchovu je typická malebnost a symbolika, založte tedy svůj kmen slavnostním a malebným způsobem – nejčastěji formou zahajovacího sněmu či jiného speciálního obřadu spojeného se slibem apod. Záleží samozřejmě na tom, jaké bude věkové složení vašeho kmene. Inspiraci pro slavnostní založení kmene lze získat od již fungujícího kmene, kam se náčelník (nebo ohnivěc) může jet podívat např. na sněm. S atmosférou velmi pomůže, pokud se založení kmene odehrává v přírodě a nechybí oheň. Můžete také vytvořit

nějakou společnou věc, která se pak stane vašim symbolem, sepsat zakládací listinu, kterou posléze všichni podepíší, najít kmenové místo nebo strom, ke kterému se budete vracet apod.

Kmen by měl mít svůj název a případně i symbol. Ani zde neexistuje žádné omezení, snad jen to, že i při výběru jména i symbolu je dobré dbát na malebnost. Často se používá název v češtině nebo z jazyka některého přírodního (často indiánského) národa. Měl by však být jednoduchý, snadno zapamatovatelný a výstižný. Název i symbol nějakým způsobem váš kmen vyjadřují, něco o něm vypovídají. Název založený na vtipu není vhodný, protože ho budete používat často a opakovaný vtip přestává být vtipem. Budou-li ve kmeni kluci i dívky, není vhodné mít v názvu slova jako „hoši“, „bratrstvo“ apod.

Na prvních setkáních po rozhodnutí založit woodcrafterský kmen je dobré stanovit si pravidla, program na určitý čas dopředu (včetně data a formy slavnostního založení), rozvržení kmenových funkcí a případně i další organizační záležitosti (např. jak často budou probíhat volby do kmenových funkcí, jak často se budou pořádat sněmy apod.). Postupem času si kmen vytváří své symboly (např. kmenový štít, oltářní plátno apod.). Je také důležité najít místo, kde se budete scházet. Mělo by být útulné, čisté, klidné, dost prostorné, aby se celý kmen mohl sesednout do kruhu.

Registrace kmene v LLM

Kmen by se měl nejprve seznámit se Stanovami a Vnitřním řádem LLM.

Stanovy určují status organizace jako „dobrovolné, zájmové, samostatné a nezávislé sdružení občanů“. Dle Stanov LLM musí kmen splňovat tyto tři podmínky:

- přidělené IČ,
- účetnictví vedené podle platných právních předpisů,
- náčelník má platné náčelnické zkoušky.

Vnitřní řád uvádí podrobněji strukturu organizace vzhledem k právnímu řádu České republiky. Oba dokumenty v jejich aktuální podobě získáte na ústředí LLM nebo na internetových stránkách.

Postup registrace kmene je následující:

1. Kmen odešle na ústředí LLM

- a) vyplněnou žádost o registraci kmene,
- b) seznam členů, který obsahuje jméno, adresu včetně PSČ, nejméně na jednoho člena staršího 18 let telefon, e-mail a jeho rodné číslo,
- c) doklad o zaplacení členských příspěvků na daný rok (jejich aktuální výše je uvedena na webových stránkách LLM nebo se obraťte na ústředí).

2. Náčelnictvo vejde v kontakt s kmenem a při nejbližším zasedání kmen přijme a odešle kmeni:

- a) zakládací listinu
- b) ověřenou kopii Stanov LLM
- c) případně další materiály (například propagační)

3. Přidělení IČ: Kmen napíše na Ministerstvo vnitra žádost o přidělení IČ, která musí obsahovat název a sídlo kmene, datum založení, jméno náčelníka a informaci, že jsou součástí LLM, podpis statutárního zástupce a zašlou/odevzdají na MV. Do 10 dnů by mělo být kmeni přidělené IČ.
4. Kmen, který řádně splňuje základní tři povinnosti dané Stanovami LLM, je slavnostně přijat do LLM na výročním sněmu nebo valné hromadě LLM.

Kmen si může zřídit vlastní bankovní účet, který dále využívá k bezhotovostním operacím. K těmto operacím nelze použít soukromý účet žádného člena kmene.

Rozdělení kmene

Dobře fungující kmen nemá obvykle více než 30 členů. Praxe ukázala, že do takového společenství již obvykle další členové jen obtížně vstupují a pokud se tak děje, tak obvykle náhradou za ty, kteří svoji činnost ve kmeni končí.

Někdy však dochází k posílení rodových činností a kmen se rozrůstá díky větší samostatnosti svých celků a ty se pak obvykle ještě dále člení. Z rodů se tak stávají jakési vnitřní kmene kmenového společenství. I tak může kmen fungovat. Základní myšlenkou kmenového zřízení je však vytvoření společenství lidí, kteří se vzájemně velmi dobře znají a kteří rozhodují o společných věcech dohromady. Takže pokud mají vznikající části dostatečně silné a odhodlané vedení, je na místě zvážit rozdělení kmene.

Bude potřeba dohodnout zda a případně kdo bude nositelem původního názvu (může rozhodnout ten, kdo kmen založil nebo první náčelník), dále rozdělení společného majetku a obřadních předmětů. K dělení by mělo dojít tak, aby nově vzniklé celky mohly pokud možno co nejlépe pokračovat ve své činnosti. Tedy ač zřejmě nositelem tradice bude obvykle početnější část původního kmene, neměla by v ostatním uplatňovat právo silnějšího, ale spíš pečlivého a citlivého sourozence.

Dohodu chystají budoucí kmenové rady a vše schvaluje poslední společný ještě „jedno-kmenový“ sněm.

Někdy jsou však i jiné důvody vedoucí k rozdělení kmene. Různé názory na spravování kmene či zaměření jeho činnosti, které začnou přerůstat do opakovaných sporů a počnou vytvářet oddělené skupiny zastánců. I v tomto případě je dobré najít klidné a přátelské řešení. Přidat dostatek nadhledu a najít řešení, které vyhoví co nejlépe všem. Pokud vznikne potřeba prostředníka k jednání, jistě se ve woodcrafterském společenství najde.

Sloučení kmenů

Naopak při výrazném poklesu členů ve kmeni, při ztrátě vedení (například v důsledku neočekávaného přestěhování náčelníka) apod. může nastat situace, že kmen již přestává správně fungovat. Pokud je v blízkosti spřátelené společenství, může dojít i ke sloučení kmenů. Je důležité zvážit všechny okolnosti. Sloučení kmenů však nejsou příliš častá. I zde vše završí kmenový sněm.

Zánik kmene

Nedochází-li ve kmenu ke členské obnově, tedy pokud za ty, kdo v kmenu ukončí činnost, nepřicházejí členové noví, a také pokud kmenová činnost ustává a není nikdo, kdo by ji podněcoval, dochází k postupnému zániku kmene. Poslední zvolení kmenoví činovníci by si měli uvědomit svoji zodpovědnost a pokud nejsou schopni již činnost dostatečně obnovit, přejít k jejímu oficiálnímu ukončení. Měli by pohlídat uložení dokladů, které by měli být archivovány, rozhodnout, co se společným majetkem a vypořádat závazky (problém může nastat především v souvislosti s prostředky, na které kmen čerpal dotace). Ukončení činnosti oznámit náčelnictvu LLM a zrušit registraci kmene. Najde-li se ještě síla ke společnému závěrečnému sněmu, pak kmen končí se vši úctou.

Struktura a fungování kmene

Při vzniku Woodcrafterských Indiánů uplatnil Seton jednu z hlavních zásad woodcraftu, a to samosprávu za účasti dospělých. Když přišlo na věc, kdy si chlapci měli zvolit náčelníka a zdvořile ji nabídli přímo Setonovi, odpověděl: „Já nebudu náčelníkem, já budu medicinmanem. Za náčelníka potřebuju některého z vás.“ Nechal děti, ať si vyberou svého vůdce. Stal se jím kluk, který přebral všechny ostatní. Ten měl přirozenou autoritu skutečného vůdce klukovské tlupy. Seton se postavil do role rádce, osoby v pozadí celého dění, která naznačuje, usměrňuje, doporučuje a hlídá kluky, aby nevlítli do maléru.

Jaký je smysl toho, že do čela kmene postavíme přirozenou autoritu party? Je to především přirozenější pro vytváření samotné party, než když program diktuje dětem někdo dospělý. Řízení zvnějšku není zdaleka tak účinné jako řízení zevnitř. Děti jsou donuceny přemýšlet a samostatně se rozhodovat, podílet se na své a kmenové budoucnosti. Je to pro ně ohromné dobrodružství a přicházejí na věci, na které by žádný dospělý nepřišel. Každý člen má právo mluvit do společných věcí. Nutno podotknout, že tento model je možno uplatnit pouze v malých kmenech jen tak velkých, aby v nich ještě přetrval pocit party.

V rámci dětského kmene se tvoří různé přátelské skupinky. Vznikají úplně přirozeně na základě věku, osobních sympatií a schopností apod. Tyto skupinky jsou uzavřené, je dost neskonné do nich proniknout. V takovém kmenu by patrně s jeho řízením měl člověk mladší a méně zkušený problémy. Přirozenou autoritou se pak stávají náčelníci menších skupin – rodů, klanů, družin apod. Řízení celého kmene pak přebírá kmenová rada, jejíž náčelník může být zvolen z řad Malé lóže, to vše však ve spolupráci s dospělým náčelníkem kmene.

Problémem v kmenech řízených zejména kmenovou radou může být naplnění výchovných cílů woodcraftu. Těžko chtít po dospívajícím chlapci, aby si byl vědom všech souvislostí výchovy a při řízení kmene je měl na mysli. Je velmi důležité, aby dospělý rádce měl citlivý přístup a dokázal jej navést vždy správně a tak, aby v něm nevyvolal pocit, že je ovládán. Řízení kmene musí být rovnocenný dialog všech zúčastněných – volený dospělý náčelník coby rádce – volený náčelník rodu – kmenová rada.

Uspořádání kmene

Kmen je samosprávný celek, v němž jsou všichni činovníci voleni podle svých zásluh a schopností a jemu se za svoji činnost zodpovídají. Větší kmene mohou být rozděleny do funkčních jednotek – rodů.

K hlavním činovníkům kmene patří náčelník, ohnivce a strážce wampumu neboli hospodář. Je-li kmen rozdělen na více rodů, volí si rody svého náčelníka rodu. Základním rozhodovacím orgánem kmene je kmenový sněm. Každý kmen by rovněž měl mít radu orlích per neboli kmenový výbor pro udílení poct – orlích per, titulů a mistrovství.

Snad nikde nemá každý člen tolik možností podílet se na společných věcech rodu, kmene i organizace jako ve woodcraftu. K základním právům každého člena woodcrafterského kmene staršího 15 let patří volit svého náčelníka kmene, náčelníka rodu a další činovníky kmene. Každý, kdo je členem kmene, se rovněž může po splnění určitých podmínek ucházet o funkce samosprávy svého kmene. Kmeny mohou mít svá vlastní pravidla upravující hlasovací právo a právo být volen pro členy mladší 15 let.

U dětských kmenů rozdělených do menších rodů bývá časté, že voleným náčelníkem rodu neboli Náčelníkem čikala bývá člen s přirozenou autoritou, který nemusí být starší 18 let. Totéž může platit i pro ohnivce. Dospělý náčelník kmene pak zodpovídá za kmen hlavně po stránce právní a bezpečnostní.

Členství v kmeni

Řádným členem kmene je ten, kdo byl přijat do kmene podle dohodnutých kmenových pravidel. Základ kmene obvykle zpočátku tvoří zakládající členové, ke kterým postupně přibývají nováčci. Po splnění základních předpokladů (obvykle pravidelná účast na akcích, splnění zasvěcovací stezky) může být nováček přijat do kmene.

Práva a povinnosti člena kmene se liší kmen od kmene tak, jak se na nich členové dohodnou. Nejčastěji to bývají:

- Povinnosti – účastnit se dle svých nejlepších možností akcí kmene včetně výročního sněmu, případně se podílet na jejich zajištění a organizaci, snažit se dodržovat woodcrafterský zákon a další pravidla kmene.
- Práva – účastnit se akcí kmene, volit a být volen do kmenových funkcí, rozhodovat na sněmu o důležitých událostech kmene, používat symboly kmene.

Kmen může používat i další formy členství:

Čestný člen – tím může být ten, kdo se mimořádně zasloužil o kmen. O čestném členství rozhoduje sněm kmene. Čestný člen má právo (ale ne povinnost) účastnit se kmenových akcí; většinou nemá žádné další povinnosti.

Vzdálený člen (či přerušené členství) – kmen může zavést tuto formu členství pro své členy, kteří se nemohou (dočasně či trvale) zúčastňovat programu, např. z důvodu studijního zaneprázdnění, dlouhodobé nemoci apod. Vzdálený člen zpravidla platí členský příspěvek, pokud kmen nějaký má, a může se účastnit kmenových akcí (účast na táborech však bývá podmíněna souhlasem organizátorů).

Zasvěcovací stezka

Chce-li být nováček přijat do kmene, musí projít zasvěcovací stezkou, případně splnit další požadavky kmene. Vydává se na ní buď hned po svém příchodu do kmene nebo na vlastní požádání. O vstup na zasvěcovací stezku požádá sám (v případě nízkého věku za něj např.

náčelník rodu) na sněmu nebo na slavnostní schůzce. Žádost o vstup na zasvěcovací stezku je shromážděnými členy kmene přijato. Je dobré krátce o nováčkovi něco povědět, popřát mu zdárné plnění všech úkolů, obdarovat jej nějakým symbolem zasvěcovací stezky. Je-li kmen nově založen, stanovují si zakladatelé zasvěcovací stezku i pro sebe.

Zasvěcovací stezka se většinou skládá z určitého počtu úkolů (nejsou nazývány úkoly, ale například „stopami na cestě zasvěcovací stezky“), jejichž obsah si stanoví kmen. Tyto úkoly nejsou školními zkouškami, ale hrou plnou objevování nových věcí, měly by tedy být vytvořeny přitažlivě; měly by však odpovídat praktickým potřebám kmene a života obecně. Cílem je, aby je nováček plnil radostně, s nadšením. Proto využíváme malebnosti, bohatství symbolů, hry a soutěže. Také proto by měl mít nováček (zvláště mladšího věku) možnost plnit je v rámci programu schůzek a dalších kmenových akcí. Při plnění zasvěcovací stezky u mladších členů je vhodné spolupracovat s rodiči.

Zasvěcovací stezka v dospělém kmeni je většinou dosti odlišná. Například zájemce o členství sám nabídne kmeni, co pro kmen udělá (a tím vyjádří, že o společenství stojí). Kmen takovou věc schválí. Je velmi vhodné, aby i dospělý kmen takovou zasvěcovací zkoušku a následný přijímací obřad měl.

Od chvíle požádání o vstup na zasvěcovací stezku začíná běžet čas vymezený k jejímu úspěšnému završení, stanovený konkrétním kmenem, zpravidla v rozmezí tří měsíců až jednoho a půl roku, v závislosti na její náročnosti, věku uchazeče (lóže Skřítků, Malá lóže, Velká lóže – v kmeni s větším zastoupením členů jednotlivých věkových kategoriích doporučujeme pro každou lóži vytvořit samostatnou zasvěcovací stezku) a případných dalších okolnostech. I jako člen na zasvěcovací stezce se účastní všech akcí kmene a jeho činnosti (např. plnění orlích per).

Příklad:

Zasvěcovací stezka, jak ji uvádí Kmenové zřízení z roku 1946:

Pro Velkou lóži

1. Stopa mlčení. Otázal-li se kdo Indiána, co je mlčení, odpověděl: „Je to velké tajemství a mlčení je jeho hlasem.“ A otázal-li se kdo, jaké je ovoce mlčení, odpověděl: „Pravá statečnost, vytrvalost, trpělivost, důstojnost a uctivost.“ Chce-li se někdo stát woodcrafterem a neumí mlčet, nesmí nejméně šest hodin za sebou promluvit jediného slova v kruhu svých druhů.
2. Stopa laskavosti. Svět trpí, protože mu chybí láska. Woodcrafter je bratrem každému člověku dobré vůle. Kdo nedovede být laskavý, musí se o to pokusit po dobu stanovenou náčelníkem.
3. Stopa poslušnosti. Poslušnost je podmínkou společného života. Je znakem síly, ukázněnosti a smyslu pro pořádek. Určí ji náčelník.
4. Stopa myslící ruky. Je dnes mnoho lidí, kteří nají hlavy nacpané vědomostmi, ale nedovedou si ořezat pořádně tužku nebo vyrobit si nějaký užitečný předmět vlastníma rukama. Woodcrafter musí prokázat, že má „myslící ruku“, že dovede udělat něco praktického nebo umělecky krásného.

5. Stopa dobrého táborníka. Naše cesta vede lesem. Umět žít v přírodě tak, aby se tam choval jako v kostele, ale přece se cítil jako doma, je jedním z hlavních požadavků. Stopu dobrého táborníka našel ten, kdo tábořil alespoň sedm nocí pod stanem a putoval po tři dny neznámou krajinou, vždy spal venku a jídlo si nosil s sebou.

6. Stopa svědomitosti. Na svědomitosti spočívá celý úspěch woodcrafterské výchovy. Svědomitost je důkazem junákova charakteru a cti. Kdo po určený čas svědomitě konal nějakou mimořádnou, náčelníkem určenou práci nebo povinnost, prošel stopu svědomitosti.

7. Stopa odříkání. Pro člověka je nutno naučit se ovládat svoji vůli. Tím převychovává sebe sama. To je smyslem „stoupání na horu“. Pro chlapce a děvčata se hodí například odřící si poctivě nějakou hmotnou příjemnou věc, která není nutná.

8. Tabu. Tabu je vše, co škodí zdraví, porušuje zákon krásy, pravdy, síly a lásky: kouření, alkoholismus, nestřídmost, krádež, neupřímnost, zrada, pohlavní nestřídmost. Nováček učiní předsevzetí zachovávat tabu po celý život.

9. Stopa lásky k přírodě. Vysadí alespoň pět stromů (nebo keřů) v přírodě a pečuje o ně než se ujmou. Popř. zaseje semena léčivých bylin a pečuje o ně, aby se ujala. Nebo se stará tři měsíce o krmítka v zimě.

10. Stopa opálené kůže. Kolik lidí ve městě trpí nedostatkem vzduchu a slunce. Woodcrafter je také většinou nucen žít v tomto ne příliš zdravém prostředí, dovede si však pomoci. Všechny své volné chvíle věnuje rekreaci ve volné přírodě a pěstování dobrých sportů. Získává tím zdravé tělo, jasnou mysl, opálenou kůži a poznává tak radostnou stopu zasvěcovací stezky.

11. Stopa osamělého táborníka. Odejdi do lesa po západu slunce z dohledu a doslechu tábora nebo nějakého lidského příbytku. Vezmi pokrývky, sekeru, sirky, atd., a zaříd se pohodlně na noc, navraceje se až po východu slunce.

Pro Malou lóži

1. Vstávej celý týden včas, aniž bys byl buzen více jak jednou.
2. Po dva měsíce nesmíš přijít pozdě do školy.
3. Po celý den měj ruce a obličej umyté ke každému jídlu a když jdeš do školy.
4. Uklízej nádobí po každém jídlu celý týden.
5. Dokaž neplakat a nerozzlobit rodiče, sourozence a představené po celý týden.
6. Po jeden týden zachovávej svůj pokoj se všemi věcmi v naprostém pořádku.
7. Jeden měsíc chod' poctivě do školy a dělej poctivě všechny svěřené úkoly.

Přijímání do kmene

Doba, v níž plní zasvěcovací stezku, je i pro nováčka jakýmsi časem na rozmyšlenou, kdy se rozhoduje, zdali chce být členem kmene anebo odejít. Zároveň musí překonat jisté obtíže a kmen tak vlastně zkouší, zda bude dobrým členem. Po splnění zasvěcovací stezky a dalších kmenových požadavků může být nováček přijat do kmene jako řádný člen. Přijímání nových členů probíhá slavnostně na sněmu a sněm rovněž rozhoduje o přijetí nového člena. Pokud sněm již dříve rozhodl o zadání zasvěcovací stezky, není v případě řádného splnění důvod k zamítnutí přijetí tohoto nového člena.

Funkce v kmeni

Volby do jednotlivých funkcí probíhají na kmenovém sněmu, který by měl kmen pořádat minimálně jednou do roka. Vlastní volba probíhá podle dohody učiněné na zakládacím sněmu kmene, případně jinak na základě rozhodnutí sněmu. U různých kmenů se liší. Do funkce lze být zvolen nadpoloviční většinou, tajnou volbou, úplným souhlasem všech apod. U některých kmenů dospělých, kde všichni členové jsou stejně vyhovující kandidáti na náčelníka či jiné funkce, se dokonce funkce pravidelně losují.

Volební období bývá zpravidla dvouleté, záleží však na dohodě kmene. U kmenů dospělých nebo kmenů, které mají velké množství členů a využívají dotace je výhodné, pokud se náčelník nemění často, aby nebylo nutné často přepracovávat účetní či jinou dokumentaci.

Náčelník kmene

Náčelník kmene musí být členem LLM (je-li kmen členem LLM) a musí být starší 18 let. Vede kmen po stezce lesní moudrosti, odpovídá za činnost kmene vůči jeho členům a náčelnictvu LLM, zastupuje kmen navenek. Náčelník kmene uznaného LLM musí v nejbližším možném termínu od založení kmene splnit náčelnické zkoušky pořádané LLM. Náčelnické zkoušky opravňují náčelníka k vedení dětských zotavovacích akcí (výpravy, tábory atd.) ve smyslu platných právních předpisů. Má-li náčelnické zkoušky (případně jiné odpovídající) i jiný člen kmene, může vést takové akce i jiná oprávněná osoba než přímo náčelník kmene.

Všechno zdar kmenového života záleží na tom, jaký je náčelník. Když se zeptali Milouše Stárka – Mahykana, náčelníka LLM, jaký by měl být náčelník, odpověděl: „Jaký je náčelník, takový je kmen, a jaký je kmen, takovou posilu si členové odnáší do vlastního života.“ Nestačí, aby byl náčelník jen dobrým člověkem. Musí mít dostatek vynalézavosti, podnikavosti, schopnosti rychlého jednání a také zkušenosti ze života v přírodě, ale zejména zodpovědnosti za svěřené povinnosti. Měl by být vzorem pro ostatní z hlediska účasti na akcích, plnění orlích per, ochoty podílet se na společné práci a jiných kmenových povinnostech, musí dbát na pravidelnou činnost kmene. Náčelník však nemůže znát všechno, často se mnozí obávají ujmout se vedení z důvodu nedostatku zkušeností. Obvykle však stačí upřímný zájem a nadšení a podaří se kmen strhnout k nejrůznějším činnostem, třeba i namáhavým a nezáživným, nicméně potřebným. Je dobré, aby se náčelník včas začal poohlížet po možných nástupcích a postupně je zapojoval do organizace, seznamoval je s funkcí, nechával jim prostor.

Náčelník může při přebírání funkce pronést slib. Například tento uváděný E. T. Setonem (nebo jiný vytvořený kmenem): „Dávám své čestné slovo, že se budu snažit dodržovat woodcrafterský zákon, že se při veškerém konání kmene budu dbát na čestné jednání a budu ochraňovat slabší, a že nebudu po nikom chtít něco, co bych nebyl ochotný udělat sám.“ Slib může náčelník podepsat na ozdobném glejtu nebo jen pronést při sněmu.

Ohnivec

Ohnivec by ve kmeni neměl chybět. Náčelník má na starosti hlavně organizaci kmene, ohnivec pak jeho směřování v duchu lesní moudrosti a vztahy v něm. Ohnivec je nejbližší rukou náčelníka. Něli by spolu velmi dobře komunikovat. Setonovým prototypem ohnivce je Caleb (Dva divoši), který stojí na pozadí dění, ale zasahuje do něj s tím nejlepším vědomím a poznáním konkrétní situace.

Ohnivec spolu s náčelníkem a případně dalšími členy kmene nebo kmenové rady pracuje na woodcrafterské výchově. Stará se o vytváření, udržování a rozvíjení tradic; zároveň by měl umět jednou za čas tradice přehodnotit. Nejčastěji je to on, kdo organizuje a vede obřady (sněm), zapaluje oheň slavnostním způsobem, bez jeho svolení nikdo nesmí chodit sněmovním kruhem. Bdí nad tím, aby příroda neutrpěla pobytem woodcrafterů. Jako je plamen táborového ohně jasný a čistý, tak i ohnivec je strážcem čistoty v táboře a v životě kmene vůbec, a to i pokud jde o myšlenky a jednání. Tak jako plamen zahřívá, i ohnivec má rozněcovat nadšení a zápal pro ideu woodcraftu ve svém kmeni.

Kmenového ohnivce si obvykle volí kmen na kmenovém sněmu. Ohnivcem může být muž i žena, v kmenech dospívajících a dospělých lze mít ohnivce dva – muže a ženu. Pokud ve velkém kmeni funguje více ohnivců, mohou kmeni doporučit pro volbu kmenového ohnivce jednoho ze svých řad. Ve funkci ohnivce zůstává často delší dobu, občasná obměna však kmeni přináší určitý vývoj. V dětských kmenech je někdy ohnivec vybírán na základě svého zaměření nebo z jiného důvodu jako dětský ohnivec s menšími pravomocemi. Také ohnivec si svého nástupce připravuje. Neznamená to samozřejmě, že by mu neměl nechávat žádný prostor, naopak – jak čas postupuje, nechává mu čím dál tím více volné ruce. I když i tady platí, že vlastními silami a obtížně nabyté poznání bývá hlubší. Někdy se stane, že je třeba ohnivce zvolit bez možnosti předchozího zasvěcování.

Nemá-li kmen vhodného adepta na tuto funkci, zastává ji dočasně náčelník, který by však měl zároveň cíleně hledat a připravovat vhodného kandidáta. Spojení těchto dvou funkcí většinou bývá neudržitelné.

V LLM ohnivci napříč kmemy spolupracují v ohniveckém společenství, kde se setkávají a vzájemně si předávají zkušenosti. Kromě setkávání pořádají pro začínající ohnivce Ohniveckou Čotokvu.

Člověk zůstává ohnivcem, cítí-li to tak, i když už nevykonává kmenovou funkci a nadále pracuje ve kmeni nebo woodcraftu jinak.

Hospodář – strážce wampumu

Dnešní doba vyžaduje, aby v kmeni byl člen, který se stará o finanční a majetkové záležitosti společenství. Většinou se mu říká hospodář anebo strážce wampumu. Tradiční označení

strážce wampumu přináleželo u indiánů tomu, kdo opatroval největší vzácnost kmene – z korálků nebo mušlíček vytvořený wampumový pás.

V LLM může být hospodářem pouze člověk starší 18 let. Ten pak vede kmenové účetnictví a evidenci členů, vybírá příspěvky, udržuje finanční styk s LLM, stará se o majetek kmene (včetně inventury). Dále zodpovídá za hospodaření kmene vůči členům kmene a náčelnictvu LLM a za řádné zasílání povinných hospodářských a dalších zpráv a hlášení hospodáři LLM. Má přístup do elektronického registru orlích per a zodpovídá zde za aktuální údaje o kmeni. Hospodář při převzetí funkce podepisuje hmotnou odpovědnost, měl by absolvovat školení hospodářů, které LLM pravidelně pořádá.

Písmák

Kmenová činnost bývá natolik pestrá, že stojí za to zaznamenat ji pro pozdější připomínku. Písmák je člen kmene ustanovený náčelníkem nebo zvolený kmenem. Vede kmenovou kroniku a kmenovou knihu sněmů, ve které se zapisují jednotlivé sněmy včetně data a místa konání, výsledků voleb a závěrů ze sněmu, udělená orlí pera a přiznané tituly na daném sněmu. Případně vede i další písemnosti kmene, např. záznamy o schůzkách kmenové rady, o zkouškách zasvěcovací stezky. Může též vést písemný styk s jinými kmeny, se strážemi, bývalými členy kmene apod. Eviduje též fotografické a filmové záznamy ze života kmene, může mít na starosti i webové stránky kmene. Koresponduje s náčelnictvem LLM, přispívá do časopisu LLM, stará se o prezentaci kmene v médiích, shromažďuje články o kmeni v médiích.

Je přínosem, má-li písmák umělecké vlohy a může tak působit jako strážce uměleckého snažení kmene, aby zde kvetlo umění lesa a každý woodcrafter dbal o zkrášlení sebe i svého prostředí. Měl by vládnout nejen písmem, ale i mluveným slovem a umět „rozpříst vřeteno“ při zábavě. Nejdůležitější vlastností písmáka je však bezesporu pečlivost a spolehlivost, aby kmenové záznamy byly úplné a v pořádku.

Náčelník rodu

Náčelníka rodu obvykle volí členové rodu (se souhlasem náčelníka kmene), případně jej může ustanovit náčelník kmene. U dětských rodů jej nazýváme Náčelník čikala. Je-li dětský rod součástí většího kmene, nemusí být starší 18 let. Jiného věkového omezení zde není, osvědčuje se však někdo, kdo sám rodem prošel a je věkem blízko jeho členům. Náčelník čikala vystupuje jako představitel rodu, pomáhá organizovat a zaštiťovat program rodu i spolupráci s ostatními rody, spolupracuje s kmenovým náčelníkem. Náčelník kmene by měl dbát o dobrou spolupráci s náčelníky rodů, aby byla kmenová činnost prodchnuta přátelským a dělným duchem a včas se předcházelo případným nedorozuměním a neshodám. Je přínosné, aby Náčelník čikala i případní další adepti na tuto funkci absolvovali Čotokvu Malé lóže – kurz náčelníků Malé lóže pořádaný jednou za dva roky LLM.

Podobně jako u náčelníka kmene by i volba náčelníka rodu měla proběhnout slavnostně na sněmu dle předem domluvených kmenových pravidel. Z hlediska charakteru a schopností by měly platit stejné zásady jako u náčelníka kmene.

Další funkce

Kromě uvedených funkcí může mít kmen svého zdravotníka, hlasatele, posla či další funkce. Jedna osoba může zastávat více funkcí, i když je to pouze nouzové řešení – na kmenové samosprávě by se mělo podílet co nejvíce členů kmene.

Kmenové orgány

Kmenový sněm

Sněm je nejvyšším rozhodovacím orgánem kmene. Je shromážděním řádných členů, případně členů nově přijímaných a někdy též pozvaných hostů.

Sněm rozhoduje o všech důležitých organizačních záležitostech kmene, jako je volba kmenových funkcí, domluva plánu činnosti, schvalování zprávy o hospodaření a případně výroční zprávy kmene, přijímání nových členů, zavedení a změny kmenových pravidel, změny členění kmene ad. Sněm udílí orlí pera a přiznává tituly a mistrovství. Ze sněmu je písmák pořídí zápis do knihy sněmů, jehož kopii zašle na ústředí LLM, a záznam do knihy orlích per o udělených orlích perech, titulech a mistrovstvích. Na sněmu má právo hlasovat pouze řádný člen kmene přijatý podle kmenových pravidel. Noví členové, kteří nebyli dosud do kmene přijati, mají pouze hlas poradní.

Ve kmenech se obvykle konají čtyři sněmy: jarní, letní, podzimní a zimní, povinností je však provádět minimálně jeden výroční. Bližší podrobnosti o pravomocech kmenového sněmu v kmenech LLM uvádí Vnitřní řád LLM.

Rada orlích per

Rada orlích per (ROP) je kmenový výbor pro udělení poct – orlích per, titulů a mistrovství. Radu orlích per by měly tvořit osoby s nejrozsáhlejšími znalostmi. Vždy by to měli být dospělí lidé, s dobrým úsudkem, schopní udržet kvalitní měřítko udělení poct a správně posuzovat jejich kvalitu.

V čele Rady orlích per stojí náčelník ROP, který je volený sněmem kmene; někdy to bývá člověk, který dosáhl ve kmeni nejvyššího počtu orlích per. Náčelník ROP má právo zvolit si ostatní členy dle svého uvážení.

ROP posuzuje žádosti o udělení poct žadatelů z Lóže Skřítků, Malé i Velké lóže, posuzuje návrhy na mimořádná orlí pera. Zajišťuje vedení knihy orlích per a titulů, ve které se má každý člen svoji stránku a zaznamenaná udělená orlí pera a přiznané tituly včetně data anebo v LLM v registru orlích per.

Náčelník ROP svolává radu minimálně před každým řádným sněmem kmene, podle potřeby i častěji. Termín konání ROP je dostatečně dopředu oznámen všem členům kmene. U menších kmenů a kmenů dospělých se někdy odehrává rada přímo na sněmu, zvláště pokud je zřejmé, že orlích per nebude udělováno mnoho. Před udělením OP kontroluje náčelník ROP správnost vyplnění dekretu.

V LLM kmenová ROP připravuje a předkládá Ústřední radě orlích per návrhy na úpravy, přidání či zrušení orlích per a mistrovství ve Svitku březové kůry.

Kmenová rada

Některé kmene Kmenovou radu nemají, nicméně zvláště u početnějších kmenů je dobré tuto instituci zavést. Jde o skupinu uvnitř kmene složenou ze tří nebo více lidí, kteří spolupracují s náčelníkem a jsou zárukou trvání kmene. Kmenová rada se schází podle potřeby, koordinuje, organizuje a zajišťuje program kmene. Členy mohou být například nositelé kmenových funkcí, náčelníci rodů i aktivní členové, kteří žádnou kmenovou funkci nemají. Kmenový náčelník může být členem rady, ale nemusí a pouze vzájemně spolupracují.

Samostatný rod lesní moudrosti

Pokud nemáš dostatek lidí, se kterými bys mohl založit kmen, dej dohromady rod. To může být menší skupina přátel, rodina, školní klub apod. Programem se neliší od kmene. V LLM proto registrace rodu probíhá obdobným způsobem jako registrace kmene. Rod však nemá právní subjektivitu, nemusí tudíž žádat o přidělení IČ ani DIČ, nemá ani povinnost vést účetnictví. Nemůže ale vystupovat jako samostatná právní jednotka. I v samostatném rodu však musí být nejméně jedna osoba starší 18 let.

Stráž lesní moudrosti

Pokud nemáš ve svém okolí nikoho, s kým se vydat na stezku lesní moudrosti, můžeš se po ní vydat sám. V LLM se osamělý woodcrafter se může stát se stráží lesní moudrosti. Liga lesní moudrosti nabízí tuto možnost lidem, kteří se chtějí woodcraftu věnovat, ale nemají v dosahu žádný kmen nebo rod a ani jej nemohou založit. Stráž se může účastnit akcí celé organizace anebo se po domluvě účastnit akcí kmenů. Často stráže fungují během roku samostatně a v létě či jindy v průběhu roku se sejdou na společném táboření nebo jiné akci. Pokud se v relativní blízkosti nachází nějaký kmen, často s ním stráž spolupracuje.

Woodcrafterská činnost

Většina woodcrafterské činnosti směřuje do přírody. Stejně jako roční období, kopíruje i činnost woodcrafterů přírodní zákonitosti a využívá rozmanitosti přírody k různorodým aktivitám. Zimní táboření, výlety probouzející se přírodou, první vyjížďky na kolech po zablácených cestách, nocování pod letní hvězdnou oblohou atd. Činností je nepřeborné množství, každé období poskytuje tisíce drobných i velkých radostí i pobídek. Otevřete Knihu lesní moudrosti, Knihu orlích per nebo mistrovství.

Woodcrafterská činnost může mít mnoho podob, jinak ji bude provádět jednotlivec, jinak bude probíhat v kmeni, lišit se bude u dětí a u dospělých, jinak bude vypadat v kmeni romantického indiánského či zálesáckého zaměření a jinak u praktických sportovněji založených kmenů. Vždy by však mělo mít veškeré konání společného ducha woodcraftu.

Ten se projevuje v touze po romantice v lůně divoké přírody, v malebnosti a přátelství, vznešenému chování vůči lidem i přírodě, v touze vnímat své kořeny i všudypřítomost Velkého Ducha. Učí žít jednoduše a přirozeně, uchovat si dětskou duši po celý život a vytrhuje člověka z lenosti a jednotvárnosti, ke které sklouzává díky narůstajícímu tlaku akční povrchní zábavy, kterou prožívá někdo jiný a člověka nutí být pouhým, ač dobře se bavícím, divákem.

Jedním z důležitých prostředků woodcrafterské výchovy a zároveň nepřeborný počet námětů na činnost po celý rok je plnění činů. Plnění činů může být celoživotní proces, který člověka nenechá upadnout do pohodlí a neustále jej vybízí ke zkoušení něčeho nového, zdolávání nových překážek a neustálému rozvoji sebe samého. Čestnému náčelníkovi LLM Miloušovi Stárkovi – Mahykanovi bylo poslední mimořádné orlí pero za sběr velkého množství odpadků poházených lidmi v brdských lesích uděleno den před jeho smrtí ve věku 85 let na sněmu kmene Wahpeton v Praze.

Orlí pera a mistrovství, který člověk získal za vykonané činy *jsou to důkazy toho, co hledač lesní moudrosti vykonal a kam až došel. Jsou to pouhé větvičky nasbírané po cestě, které mu mají ukázat, jak daleko se dostal při stoupání na horu.*

Činy jsou uvedeny ve **Svitku březové kůry – Knize orlích per a Knize mistrovství**. Plnění orlích per provází hnutí lesní moudrosti od samého počátku. Sám Seton Svitek březové kůry pravidelně upravoval (mezi lety 1906 a 1931 devětadvacet vydání). V českých zemích jej přeložil a vydal v roce 1925 tehdejší náčelník LLM Miloš Seifert. Po řadě úprav se jako základ pro plnění činů v obnovené LLM po roce 1990 vzal Setonův Svitek březové kůry z roku 1930, který byl v roce 1997 dosti zásadně přepracován a po mírné úpravě v roce 2003 je živý a funkční dodnes. Jednotlivé činy zpracovávali jednak zkušení členové LLM, ale i přizvaní odborníci a specialisté mimo organizaci.

Podle svého zaměření jsou rozděleny do čtyř světél, což se snaží zaručit harmonický rozvoj člověka – rozvíjejí tělo (cesta krásy), mysl, tj. vědomosti a rozumové dovednosti (cesta pravdy), ducha, tj. cit a představitost (cesta síly) a lásku (cesta služby).

1. světlo – činy zaměřené na tělesnou zdatnost a fyzické výkony: sport, cestování, vytrvalost.

2. světlo – činy zaměřené na vědomosti a rozumové vlastnosti: znalosti v oboru přírodních a humanitních věd, dorozumívání.
3. světlo – činy zaměřené na cit, představivost, estetiku, umění, zručnost: různé výrobky, dovednosti, umělecké výkony.
4. světlo – činy zaměřené na službu a pomoc: služba druhým, práce pro kmen, péče o životní prostředí.

Činy a mistrovství

Pokud se člověk rozhodne plnit činy, vybírá si obvykle zpočátku ty, které nejvíce vyhovují jeho zájmům a zaměření a postupně se propracovává k dalším, které mu snad dříve mohly připadat obtížné, nesplnitelné či nezajímavé. Některé činy jsou pro někoho jednoduché bez předchozí přípravy, nezdíždka však plnění činů vyžaduje trpělivost, vytrvalost a několikaletý zájem.

Každý čin lze plnit na dvou úrovních, tzv. čin a velký čin, kde velký čin vyžaduje oproti činu vyšší výkon, hlubší znalosti, dlouhodobější trvání. Za splnění činu náleží každému pocta ve formě symbolického orlího pera. Orel byl pro indiány symbolem síly, odvahy a moci, proto orlí pero používali jako ocenění vynikajícího výkonu. Muži, kteří získali ve svém životě mnoho orlích per, byli vysoce váženi a jejich klidné slovo znamenalo mnohem více než plamenné projevy méně zkušených bojovníků. Místo indiánské členky z orlích per používáme symbolických orlích per vyšitých na woodcrafterské šerpě poct.

Mistrovství lesní moudrosti se uděluje jako důkaz všestranné dovednosti a hlubokých znalostí v daném oboru. Mistrovství zahrnují všechny zájmové oblasti lesní moudrosti a poskytují každému možnost, aby rozvíjel své vědomosti a umění v oboru, který vzbudil jeho největší zájem.

Tituly lesní moudrosti

Po získání určitého množství orlích per z každého světla může každý požádat o udělení titulu lesní moudrosti. Ty jsou významným měřítkem osobního rozvoje. Je důležité zdůraznit, že k získání určitého titulu je nutné splnit činy ze všech čtyř světél, tedy výše titulu, nikoli pouze počet orlích per, je ukazatelem všestranného rozvoje daného woodcraftera.

Uznávání a udělení orlích per, mistrovství a titulů

Pokud někdo splní orlí pero nebo mistrovství, předstoupí před kmenovou Radu orlích per a požádá ji o jejich posouzení. Většinou doloží svědectví jiné osoby, v náležitých případech odborníka z řad kmene či mimo kmen, předložit daný výtvar apod., u některých činů stojí splnění činu na čestném slově žadatele. ROP pak může u každého činu klást otázky, zjišťovat způsob plnění činu a posuzovat předložené důkazy a materiály, aby podle svého svědomí mohla udělení takového činu schválit či nedoporučit. Ke své práci si může přizvat kohokoli, kdo je v daném oboru schopen posoudit úroveň splnění činu.

ROP by měla být zárukou dodržování vysoké úrovně plnění činů, neměla by však působit demotivačně, spíše vysvětlovat nejasnosti v podmínkách, doporučovat způsoby nápravy a pomáhat žadateli tak, aby byl příště úspěšný. Jeden čin nelze plnit vícekrát, tzn. za

zopakování téhož výkonu nelze přiznat další orlí pero. Jednou přidělené pocty náleží danému jedinci navždy, nelze je odejmout, i když po čase již není schopen výkon zopakovat.

Udělení orlího pera za splněný čin či Mistrovství se provádí slavnostním obřadem na sněmu.

Žadatel přednese svoji žádost o udělení orlího pera, uvede, o jaký čin se jedná a kdo mu čin svědčí: „Já, Tegumaj z kmene Stříbrné lupy žádám tento sněm o udělení orlího pera za čin 1D4 – Putování na bruslích. Vypravili jsme se letos v lednu s bratrem Liškou na bruslích po zamrzlé přehradě a ujeli jsme celkem 24 km, na splnění činu by stačilo 20 km.“ Svědek, je-li přítomen, dá hlasitě najevo svůj souhlas. Kdokoli se nyní může zeptat na jakékoli informace k plnění činu. Pokud někdo vznese pochybnosti o možnosti udělení orlího pera. Není-li pochybností, vyjádří sněm svůj souhlas a náčelník ROP může orlí pero slavnostním způsobem udělit. Žadatel pak obvykle poděkuje: „Děkuji sněmu za udělení činu.“ Obdobným způsobem se udílí i Mistrovství. Pro každé orlí pero se vyplňuje dekret neboli glejt orlího pera. Každé udělené orlí pero by měla ROP nebo písmák zaznamenat do kmenové Knihy orlích per.

Obřad udělování lesních titulů patří k základním woodcrafterským obřadům. Slavnostní udělování titulu lesní moudrosti není pouze jeho formálním potvrzením. Jako takové by snad ani nebylo potřeba. V kmenech lesní moudrosti však důležité zejména proto, že vytváří příklad pro ostatní (zejména v dětských kmenech).

Formální náležitosti udělování popisuje Kniha orlích per. Vždy se jedná o společenskou událost a vrcholný okamžik sněmu. Je tradicí, že o titul nežádá nikdo sám.

Ve chvíli, kdy na sněmu přijde na program udílení titulů, zvedne se blízký přítel, předseda ROP, nositel nejvyššího titulu, ohnivce nebo náčelník kmene a pronese: „Vím o někom, kdo splnil podmínky pro udělení titulu (uvede název titulu).“ – potvrdí tedy, že žadatel si titul zaslouží. Pak jej krátce charakterizuje, zmíní jeho zásluhy, vlastnosti, veselou příhodu s ním apod. Jeho jméno zmíní až nakonec. V případě dospívajících a dospělých si jej žadatel vybírá sám, v případě dětí je možno tohoto člověka zvolit. V tu chvíli všichni sněmující povstanou, aby vzdali hold pasovanému.

Ten, kdo vede udílení orlích per, vyzve jmenovaného, aby předstoupil a doložil vlastním slovem, zda opravdu splnil veškeré dané podmínky. Ten se zřetelně vysloví před celým sněmem, a to i přesto, že Rada orlích per již vše zkontrolovala. Udílející se pak zeptá sněmu, zda něco udělení titulu brání. Připomene, že po obřadu bude jeho titul nezpochybnitelný.

Poté vyzve žadatele, aby poklekl na jedno koleno a pasovacím kopím mu titul udělí. Přitom pronáší tradiční formuli: „Ve jménu zákonů lesní moudrosti tě tímto pasuji na lesní titul (uvede název titulu).“ Věta může mít i jiné variace podle kmenových zvyklostí. Udělovatel poklene kopím na levé rameno žadatele tolikrát, kolik titulů již žadatel získal (včetně titulu nového). Např. pro titul sagamor poklepe třikrát (hledáč cesty + stopař + sagamor = tři tituly).

Pasování jakožto uvedení člověka do vyššího společenského stavu vzniklo ve 12. století v souvislosti s rytířskou kulturou středověké Evropy. Angličtí woodcrafteri se inspirovali jejími ideály. J. Hargrave uděloval tituly podáním ruky a rčením „Ve jménu sněmu ti uděluji hodnost (uvede název titulu).“ E. T. Seton v knize „Birch Bark Roll for the Girls of the Big Lodge“ z roku 1916 spolu s týmem dívek z vedení tehdejších dívčích kmenů uvádí k udílení orlích per, že se žadatel mohl rozhodnout, v jaké formě bude přiznaná orlí pera nosit. Zda jako pero ve válečné čelence, symbol na šerpě či na rouchu – plášti. Společenství kmenů

Midewiwin zavedlo pasování na titul lesní moudrosti dotykem roverskou holí, pravděpodobně inspirován rytířským obyčejem pasování dotykem na plochu položeného meče. V počátcích novodobé Ligy lesní moudrosti se tento postup proměnil a dnes se všeobecně užívá pasovací kopí. Pro pasování na tituly lesní moudrosti Malé lóže se používá pasování poklepem rukou.

Žadatel je poté vyzván, aby vstal a udílející mu předává dekret spolu s potřesením ruky a několika slovy blahopřání. Ostatní sněmující se též přidávají ke gratulaci, nejčastěji potřesením rukou.

Pasováním vyjadřujeme uvedení člověka na vyšší stupeň práce na sobě. Je dobré obřad obměňovat a vytvořit si vlastní tradici a symboliku. V některých kmenech je například zvykem uspořádat po udělení některých titulů (sagamor, sachem) další den hostinu pro soukmenovce.

Na jednom sněmu může být jednomu člověku udělen pouze jeden titul – nejbližší vyšší titul nad již uděleným titulem (ve výjimečných případech může udělení vyššího titulu než následujícího posoudit ROP). Udělení titulu je doloženo tradičním dekretem neboli glejtem titulu a titul by měla ROP nebo písmák zapsat do kmenové Knihy orlích per, v LLM do Registru orlích per.

V LLM je pravidlem, že udílející může udílet pouze nižší nebo stejné tituly, než má on sám. Má-li být tedy kdokoli pasován na titul vyšší, než byl v kmeni doposud udělen, může být udílejícím pouze člen LLM s vyšším dosaženým titulem. Udělení je potom možné na základě doporučení kmene na sněmu LLM, Velké lóže, na sněmu jiného kmene či na sněmu vlastního kmene pozvaným hostem s vyšším titulem. Má-li být na sněmu udělen titul vyšší, než jaký byl doposud v LLM udělen, může se tak stát pouze na sněmu LLM, kde udílejícím může být náčelník Ústřední rady orlích per nebo náčelník LLM. Strážce lesní moudrosti mohou žádat o schválení a udělení poct u kteréhokoli kmene po předchozí domluvě o účasti na kmenovém sněmu.

Činy a tituly pro Malou lóži a Lóži skřítků

Činy pro Malou lóži najdete ve Svitku březové kůry pro Malou lóži. V řadě případů se shodují se zněním činů pro Velkou lóži, většinou však jsou přizpůsobeny možnostem a schopnostem dětí. Tituly pro Malou lóži jsou odlišné od titulů Velké lóže. Člen Malé lóže ve věku 14–18 let může být přijat do Velké lóže, pokud získal v Malé lóži titul Sagamor Čikala, Orlí Sagamor Čikala nebo Sachem Čikala. Ve všech těchto případech bude mít ve Velké lóži titul Sagamor, všechny činy splněné v Malé lóži mu mohou být ve Velké lóži uznány a po doplnění velkých činů mohou být započítány pro další tituly. Tomu, kdo se uchází o přijetí do Velké lóže, má z Malé lóže splněné některé činy a přitom má titul nižší než Sagamor Čikala, budou činy z Malé lóže rovněž započteny do Velké lóže po potvrzení ÚROP.

Činy pro nejmenší děti jsou zpracovány v Zápisníku korálkových činů. Korálkové činy vychází z činů pro Malou lóži, ale jsou přizpůsobeny zájmům, schopnostem a vědomostem dětí od tří let a lze je plnit na více úrovních, vždyť i zvládnutí tak „jednoduchého“ úkolu, jako je zavázání bot, je pro každé dítě v určitém věku obrovským vítězstvím. Plněním korálkových činů se děti postupně cílevědomě propracovávají ke vstupu na Zasvěcovací stezku a následný vstup do Malé lóže, avšak do seznamu činů při přechodu do Malé lóže se korálkové činy ani tituly nezapočítávají.

Registr orlích per

V Lize lesní moudrosti v posledních letech funguje na ligových webových stránkách i elektronický Registr orlích per, který slouží mj. k evidenci orlích per jednotlivých členů, nabízí statistické hodnocení splněných orlích per z nejrůznějších hledisek, umožňuje vyhledat člena LLM, který získal dané orlí pero, potřebujete-li s někým zkontaktovat plnění určitého činu, a má řadu dalších užitečných funkcí. Do Registru orlích per mají přístup pouze členové LLM po zadání přihlašovacích údajů. Na webových stránkách je také možnost zadávat dotazy Ústřední radě orlích per, máte-li pochybnosti o výkladu některého činu. Dotazárna na orlí pera je přístupná veřejnosti.

Rozvíjení všestrannosti

V následujících odstavcích naleznete inspiraci jak se může člověk v duchu lesní moudrosti rozvíjet.

Tělesná zdatnost: Ranní cvičení, běh, jízda na kole a plavání udrží člověka v kondici a dají se provozovat v každém věku. Má-li možnost volby, dává woodcrafter přednost chůzi před hromadnou a individuální dopravou. Výpravy do přírody podniká pěšky, na kole, na lyžích, na sněžnicích. Pěstuje atletiku, gymnastiku, horolezectví, jezdeckví, lukostřelbu, orientační běh, lyžování, vodáctví a kolektivní sporty. Pravidelně se otužuje, vyhledává příležitost ke koupání v přírodě od jara do podzimu.

Orientace: Woodcrafter se učí orientaci podle mapy a buzoly, přírodních úkazů, hvězd. Rozvíjí schopnost pozorování. Dovede si stanovit cíle a sestavit plány nejen k účelnému podnikání výprav, ale i k smysluplnému naplnění života. Učí se komunikaci různými způsoby (jazyky, posunková mluva neslyšících, Braillovo slepecké písmo, email apod.), neboť dorozumívání je v lidské společnosti důležitým prostředkem k získání nebo předávání informací. Vrcholem orientace, kterého může člověk dosáhnout, je vytvoření vlastního životního (světového) názoru – ne z knih, nýbrž vlastní praxí a poznáním.

Příroda: Znalost a ochrana přírody jsou hlavním zájmem woodcraftera. Všechny obory přírodních věd si zaslouží jeho pozornost: meteorologie (stav ovzduší), geologie (skladba hor a skal, horniny a nerosty), houby, nižší i vyšší rostliny, živočichové bezobratlí i obratlovci, stopařství, ekologie atd. Woodcrafter nachází v přírodě moudrost. Tím, že se přírodní vědy učí přímo v přírodě, bezprostředním dojmem, naučí se chápat duši zvířat a rostlin, duši celého vesmíru. Studium přírody je též nejlepší výchovou ke kráse a malebnosti. Kdo jde takto do přírody, stane se jejím přítelem a ochráncem. Woodcrafter přijímá výchovu přírodou do svého každodenního programu.

Tábornictví: Woodcrafter táboří ve smyslu primitivního života přírodních národů. Aby toho dosáhl, studuje minulé i současné národy, pro které je typický přírodní způsob života. Nastudované poznatky se woodcrafter snaží praktikovat a uplatňovat při táboření. Týká se to především různých typů příbytků, způsobu stravování, oblékání, obřadů a her.

Zdravověda: Woodcrafter se od útlého věku seznamuje s hygienickými pravidly a učí se podle nich žít. Sám sebe i své okolí umí udržet v čistotě, snaží se oprostit od všeho nezdravého, zvláště pak na táboře. Měl by znát nejzákladnější prvky z lékařství – umět

poskytnout první pomoc, vědět o obvyklých nemocech a jak jim předcházet, dokázat opatřit běžně dostupné léčivé byliny.

Zručnost a dovednost: Ve všedních a obyčejných případech, kdy nestojí za to volat řemeslníka nebo kdy je často třeba okamžité pomoci, si woodcrafter umí poradit. Např. spravit židli, zhotovit rám, svázat knihu, opravit boty, oděv, rozdělat oheň bez použití zápalek. Podle svých možností se věnuje farmaření, chovatelství, včelařství. Osvojuje si práce v domácnosti. Tak velké nadšení jako pro přírodu má woodcrafter i pro tvořivou činnost. Ruční práce vychází ze seznamování se s hmotou, od obdělávání půdy, opatrování si oděvu, přístřeší a jednoduchých nástrojů až k vlastní umělecké tvorbě. Woodcrafter studuje a praktikuje různá pravěká řemesla jako jsou nejrůznější tkalcovské techniky, hrnčířství, košíkářství, kovářství, síťování, zpracování kostí, rohu, parohu, kůže, vlny. Nevyhýbá se ani modernějším postupům, např. háčkování, pletení, paličkování, drhání, fotografování, tesařství, truhlářství, vyřezávání ze dřeva, malování.

Společenský život: Písň, tance, vypravování a divadelní scénky bývají nedílnou součástí woodcrafterského sněmování. Woodcrafteri vycházejí ze zásady, že si zábavu obstarají sami, a tak se věnují dramatizaci, recitaci, řečnictví, hře na hudební nástroje, zpěvu, společenskému tanci. Svůj duchovní život woodcrafter obohacuje o meditace, půst, návštěvu poutních míst, vigilie. Angažuje se v sociálních programech. Posiluje své volní vlastnosti různými zkouškami (přemáhání slabosti, slušné mluvení, zřeknutí se hmotné věci, mlčení).

Činnost v průběhu roku

Woodcrafterská činnost by měla vycházet z ročních období, z přírodních dějů, využívat tradiční zvyky, činnosti a přirozené způsoby rekreace.

Čtyři kmenové sněmy rozdělují woodcrafterský rok na čtyři období, každý z nich hodnotí období uplynulé a sestavuje plán činnosti na období následující. Některým kmenům vyhovuje plánování činnosti po měsících a sestavování celoročního kalendária akcí. Námětů k woodcrafterské činnosti je nepřeberné množství, v následujícím přehledu jsou uvedeny některé možnosti vycházející z přírodních dějů v různých ročních obdobích, z tradičních rukodělných dovedností a některých lidových tradic.

Náměty pro celoroční programu pro jednotlivce i woodcrafterské kmeny

Předjaří: Uspořádejte výpravy na hory na běžkách či sněžnicích.

V přírodě se zaměřte na stopování zvířat (kreslení, odlitky ve sněhu, v blátě, sledování stop a osudů zvířat, studium vývržků. Pozorujte zimní ptáky, naučte se rozlišovat ptáky podle hlasu, proveďte sčítání ptáků v okolí svého bydliště, soupis ptačích hnízd v okolí, zvyšte péči o krmítka. Hledejte lebky, parohy, ulity a uspořádejte je do sbírky. Pozorujte hmyz a kukly pod kůrou nebo pod ledem, první jarní motýly. Pozorujte a malujte pupeny a rozvoj větviček stromů a keřů, hledejte zelené rostliny a první jarní květy, sestavte sbírku dřev, sledujte kvetení stromů (lísky, olše, jasany)

Nařežte vrbové proutí a upleťte si košík, ošatku nebo alespoň pomlázku, vyřežte píšťalku.

Vyrobte ptačí budku nebo příbytek pro čmeláky. Začněte s výrobou tábornického vybavení. Obstarejte si materiál a vyrobte luk a šípy, toulec z plátna nebo kůže.

Oslavte kmenové Velikonoce a jarní rovnodennost.

Jaro: Uspořádejte výpravy na odlehlá místa, cyklistickou a pěší výpravu nebo výpravu na vodu, vydejte se na noční nebo dálkový pochod, začněte trávit první ze sta nocí v přírodě, zahajte koupání v přírodě, procvičujte práci s mapou a buzolou a poznávání světových stran podle přírodních úkazů, pozorujte jarní oblohu, proveďte průzkum a přípravu tábořiště na letní táboření.

Sázejte keře (podpora hnízdění ptactva) a stromy, pozorujte ptačí zasnuby, tah ptáků, naučte se určovat ptáky podle zpěvu, pozorujte ptačí rodiny, hledejte v lese skořápky vajíček a zkuste je přiřadit jednotlivým druhům ptáků. Pozorujte hmyz, motýly, housenky, vývoj a přeměnu hmyzu. Sledujte vývoj obojživelníků, pozorujte pulce, zkuste rozlišovat žáby podle hlasu. Určujte jarní květiny, zaměřte se na pozorování vztahů mezi hmyzem a květinou, pitvejte a kreslete květy, sbírejte léčivé byliny pro svoji potřebu, sledujte kvetení stromů (duby, buky, smrky, borovice) a vývoj plodů.

Nařežte vrbové proutí a vyrobte proutkovou postel nebo lenošku do týpí, vyrobte si potřeby na letní táboření (oblečení, mokasíny, tašky, pytlíky, lžice), zkontrolujte a případně vyspravte týpí a další tábornické vybavení.

Zorganizujte obřad otvírání studánek.

Začněte s přípravou celotáborové hry.

Léto: Uspořádejte vícetýdenní letní tábor, pravidelně se koupejte v přírodě, uvařte jídlo v Setonově hrnci, upečte na táboře chleba nebo placky, připravte jídlo ze surovin nasbíraných v lese, postavte indiánskou potní chýši, prožijte noc o samotě mimo tábor.

Vydejte se na několikadenní putování do hor, na vodu, na skály, na kolo, do dalekých zemí.

V přírodě se naučte určovat letní květiny, plevele, uspořádejte traviny do herbáře. Naučte se poznávat stromy. Pozorujte chování hmyzu v květu, opylování, naučte se rozpoznávat motýly a brouky, pozorujte křížáka při tkaní pavučiny, svlékání hada, hlemýždě, obojživelníky a plazy, jak snášejí vajíčka, tření ryb, sledujte ptáky při výchově mlád'at.

Pozorujte planety a souhvězdí.

Uspořádejte obřad Svatojánské noci nebo letní slunovrat.

Babí (indiánské) léto: Podnikejte výpravy pěšky i na kolech, uspořádejte kratší podzimní táboření. V přírodě sledujte podzimní květiny (vřesy, ocúny, břechťan...), nasbírejte a nasušte houby, uvařte si z nich jídlo na ohni, naučte se rozlišovat druhy i méně známých hub, hledejte v přírodě jedlé rostliny, sbírejte lesní ovoce a různé bobule pro sebe i na usušení na zimu pro ptáky, sestavte sbírku semen rostlin a plodů stromů a keřů, učte se poznávat mechorosty a kapradiny, pozorujte vodní hmyz a plankton, naučte se rozeznat hmyz (kobylky/sarančata) podle hlasu, zkuste si ochočit ještěrku, pozorujte houfování a tahy ptáků, říjí srnců.

Opravte vybavení po táboře, zkuste si vyrobit nádobku nebo krabičku z březové kůry, vyrobte si pytlíčky s vůní léta.

Uspořádejte slavnosti indiánského léta.

Podzim: Vydejte se na výpravy podzimní přírodou, do skal, na staré hrady, zaměřte se na geologické pozorování krajiny, sestavte sbírku hornin, nerostů a zkamenělin. Pozorujte podzimní noční oblohu.

V přírodě sledujte a malujte barvení stromů, sázejte stromy a křoviny, hledejte stálezelené rostliny. Pozorujte poslední stěhovavé ptáky, říjí jelenů, zkuste si ochočit veverku, sledujte výlov rybníka, naučte se poznávat plže a mlže, pozorujte a odlévejte v blátě stopy ptáků i savců.

Posbírejte ovoce v opuštěném sadu, nasušte křížaly. Vyroberte a rozvěšte budky pro ptáky.

Nasbírejte si orobinec a upleťte si ošatku, udělejte si sbírku kouřových otisků listů.

Upleťte adventní věnec, vyrobte dárky pro kmen, vyrobte vánoční ozdoby ze slámy či jiných přírodnin.

Podnikněte pouť na významné poutní místo.

Zima: Vydejte se na zimní výpravy na běžkách či na sněžnicích, uspořádejte zimní táboření v týpí, postavte iglú nebo vyrobte záhrab ve sněhu a přespěte v něm. Pozorujte zimní noční oblohu, nakreslete moře na Měsíci a naučte se jejich názvy.

Udržujte plná krmítka pro ptáky, v přírodě pozorujte mechy a lišejníky, v klubovně nebo doma si zbudujte v akváriu mechovou zahrádku, pokuste se vypěstovat kapradiny z výtrusu, nasbírejte různé druhy šišek a uspořádejte je do sbírky, naučte se poznávat stromy podle kůry (i poslepu hmatem), podle pupenů a tvaru větviček, nakreslete je. Cvičte se ve stopování zvěře, pozorujte ptáky zůstávající přes zimu a zimní hosty.

Nařežte vrbové proutí, zkuste uplést košík. Vyrábějte věci na táboření (oblečení, mokasíny, lžíce z kravského rohu, lucerna...)

Oslavte s kmenem Mikuláše, Vánoce, zimní slunovrat, příchod nového roku, praktikujte některé vánoční tradice.